

Postoje veřejnosti ke genderově podmíněnému násilí – dotazníkové šetření

Mgr. Adéla Chvílová Kolářová (DChB, KSOC FSS MUNI, SPR)

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Genderově podmíněné násilí (GPN)

„Genderově podmíněné násilí je zastřešující termín pro jakékoli zraňující jednání, které je učiněno proti vůli člověka, a které je založeno na **sociálně připsaných** (genderových) rozdílech mezi ženami a muži. Zahrnuje jednání, které způsobuje **fyzickou, sexualizovanou či psychickou újmu nebo utrpení**, dále **hrozbu** takovým jednáním, **donucení** a jiné omezování svobody. Toto jednání se může vyskytovat **na veřejnosti nebo v soukromí**.“

(IASC 2015)

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Genderově podmíněné násilí

Genderově podmíněné násilí je umožněno přesvědčením, že je takové jednání přijatelné/správné.

„hierarchické rozdělení mezi muži a ženami, které je zakotveno v sociálních institucích a sociálních praktikách“ (Jackson and Scott 2002)

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSO
foundation for social policy

Žena, nebo Ukrajinka?

Intersekcionalita (Creshaw 1989)

Vzájemné spolupůsobení nerovností - nesčítají se, ale vytváří unikátní situace

1. Vnímají respondenti uprchlice z Ukrajiny spíše jako ženy, nebo jako Ukrajinky?
2. Jak respondenti hodnotí konkrétní situace z pohledu GPN?

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

 Diecézní
charita Brno ^{30 let}

PREKURSOR
foundation for social policy

Metoda

- Dotazníkové šetření
- Dotazník – studentstvo FSS MUNI
- Sběr dat – říjen 2024, panel, CAWI
- ČR, Slovensko, Polsko, $n = 3 \cdot 750$
- Otázky
 - Postoj k GDP
 - Postoj k osobám z Ukrajiny
 - Case studies

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Žena

Index 8 otázek (min=0; max=32)

Vnitřní koherence

Korelace: věk, vzdělání

	žena	muž
ČR	9,8	12,8
SK	10,73	12,61
PL	10,19	13,25

Spoluodpovědnost za GBV

: k spoluodpovědnosti stačí poměrně malá míra misogynie
(ČR 16-18, SK 15,8-18,6, PL 18,47-20,7)

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Občan Ukrajiny

Index 7 otázek (min=0; max=28)

Vnitřní koherence: velmi vysoká: buď a nebo

Přijetí (okolo 50%) + mnoho odpovědí „ani ano, ani ne“ (25-30%)

Pracovní síla vs. Příživník (nebezpečí)

(Stojanov, Klvaňová et al. 2022)

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Case studies

index misogynie x přijetí osob z Ukrajiny – střední korelace

Malá míra misogynie stačí k misogynní odpovědi (nejistí)

	Pearsonovo R
ČR	0,245
SK	0,297
PL	0,193

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Case studies II.

Moc, nerovnost

40% nevnímá transakční sex v bydlení jako zneužití moci

30-40% nevnímá omezování výdělků jako problém

Transakční sex

na hraničním přechodu NE, v ubytování je tolerovaný (muži vs. ženy)

Odebrání pasů

Právní postižitelnost jednání

rozdíl 10% mezi muži a ženami napříč státy

Obecné postoje x konkrétní situace

respondenti středního a staršího věku mají vyšší misogynii a nižší toleranci x situaci vyhodnotí citlivěji

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

 Diecézní
charita Brno ^{30 let}

PREKURSO
foundation for social policy

Závěry

Skupiny osob citlivých k GPN a vstřícných k osobám z Ukrajiny se částečně překrývají

V krizi a „úředních situacích“ je vnímavost ke GPN násilí poměrně vysoká

V každodennosti se zvyšuje riziko přehlížení GPN

I lidé s nízkou mírou misogynie + vysokou tolerancí schvalují GPN

Co se skrývá za nejistými odpověďmi?

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy

Otázky? Podněty?

Mgr. Adéla Chvílová Kolářová
adela.kolarova@brno.charita.cz
adelakolarova@mail.muni.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

 Diecézní
charita Brno ^{30 let}

PREKURSOR
foundation for social policy

Literatura

Crenshaw, K. (1989). "Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine." *Feminist Theory and Antiracist Politics*, *University of Chicago Legal Forum*. Vol.1998: 1 (8).

Jackson, S., Scott, S. (2002). *Gender. A Sociological Reader*. Psychology Press.

Inter-Agency Standing Committee (2015). *Guidelines for Integrating Gender-based violence interventions in Humanitarian Action. Reducing Risk, Promoting Resilience and Aiding Recovery*. (cit. 1.4.2025). <https://gbvguidelines.org/en/gbv-guidelines/>.

Stojanov, R., Klvaňová, R., Seidlová, A., Bureš, O. (2022) „Contemporary Czech migration policy: ‘Labour, not people’?“ *Population, Place and Space*. Vol. 28 (4). <https://doi.org/10.1002/psp.2533>.

Spolufinancováno
Evropskou unií

BSAFE

Diecézní
charita Brno

30 let

PREKURSOR
foundation for social policy